C/2026/3538

22.7.2026

# Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru

# Strategická normalizace pro silnější jednotný trh

## (stanovisko z vlastní iniciativy)

(C/2026/3538)

Zpravodaj: **Angelo PAGLIARA**

| | |
|---|---|
| Poradkyně | Silvia BORELLI (pro zpravodaje) |
| Rozhodnutí plenárního shromáždění | 19. 2. 2026 |
| Právní základ | čl. 52 odst. 2 jednacího řádu |
| Odpovědná sekce | Jednotný trh, výroba a spotřeba |
| Přijato v sekci | 15. 4. 2026 |
| Přijato na plenárním zasedání | 29. 4. 2026 |
| Plenární zasedání č. | 605 |
| Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželo se hlasování) | 184/0/7 |

## 1. Závěry a doporučení

1.1 Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) zdůrazňuje, že inkluzivnost má zásadní význam pro legitimitu a účinnost evropského systému normalizace, a vyzývá proto k posílení účasti malých a středních podniků, odborů a organizací občanské společnosti i k zajištění odpovídající finanční podpory a lepšího přístupu k normalizačním činnostem. Zároveň by měla být posílena účinnost systému a zajištěna jeho finanční udržitelnost na vnitrostátní úrovni.

1.2 EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby v souvislosti s nadcházející revizí nařízení (EU) č. 1025/2012 ([1]) jasně potvrdila, že evropská normalizace musí zůstat technickým nástrojem podporujícím právní předpisy EU a nesmí řešit otázky, jež by mohly spadat do rámce sociálního dialogu na evropské, celostátní, odvětvové, regionální (krajské či místní) úrovni nebo na úrovni společností a podniků ([2]).

1.3 EHSV doporučuje, aby revidované nařízení zavedlo výslovnou *zásadu nezasahování* s cílem zajistit, aby normy neupravovaly ani nepřímo neovlivňovaly záležitosti související se sociálním dialogem ([3]).

1.4 EHSV vyzývá k zavedení mechanismu předběžného posouzení pro všechny žádosti Evropské komise o normalizaci, aby bylo možné ještě před zahájením procesu normalizace ověřit její rozsah a možné důsledky pro základní práva, právní předpisy v sociální oblasti a výsady sociálních partnerů.

([1]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1025/2012 ze dne 25. října 2012 o evropské normalizaci, změně směrnic Rady 89/686/EHS a 93/15/EHS a směrnic Evropského parlamentu a Rady 94/9/ES, 94/25/ES, 95/16/ES, 97/23/ES, 98/34/ES, 2004/22/ES, 2007/23/ES, 2009/23/ES a 2009/105/ES, a kterým se ruší rozhodnutí Rady 87/95/EHS a rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1673/2006/ES (Úř. věst. L 316, 14.11.2012, s. 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/1025/oj).

([2]) Viz společný dopis ETUC, BusinessEurope, SMEunited a SGI Europe *Standardisation bodies must refrain from issuing social standards* (Normalizační orgány se musí zdržet stanovování sociálních norem) z 27. června 2025.

([3]) Viz společný dopis ETUC, BusinessEurope, SMEunited a SGI Europe *Standardisation bodies must refrain from issuing social standards* (Normalizační orgány se musí zdržet stanovování sociálních norem) z 27. června 2025.

1.5 EHSV požaduje větší transparentnost a přístupnost v rámci evropského systému normalizace, včetně lepšího přístupu veřejnosti k harmonizovaným normám a jasnějších informací o složení a fungování technických výborů. To musí zajistit transparentnost, finanční udržitelnost systému a ochranu práv duševního vlastnictví ze strany evropských normalizačních organizací.

1.6 EHSV zdůrazňuje, že je třeba posílit koordinaci postoje EU v mezinárodních normalizačních orgánech s cílem zajistit, aby celosvětové normy zůstaly v souladu s právními předpisy, politickými cíli a vysokou úrovní ochrany EU.

1.7 EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby osobám se zdravotním postižením zajistila plný přístup k činnostem evropských a národních normalizačních orgánů, včetně postupů, materiálů, zařízení a systémů IKT, v souladu se směrnicí (EU) č 2019/882 ([4]). Při tom je třeba zabezpečit, aby byl obsah přílohy III v plném souladu s nařízením (EU) č. 1025/2012.

1.8 EHSV zdůrazňuje, že evropská normalizace musí zůstat ústředním nástrojem pro posílení jednotného trhu, konkurenceschopnosti průmyslu a otevřené strategické autonomie EU. Revize by měla zajistit že systém bude i nadále vycházet z potřeb průmyslu a současně zabezpečí účinné zapojení zúčastněných sociálních a společenských subjektů a malých a středních podniků prostřednictvím zjednodušených postupů, posíleného budování kapacit a většího zastoupení v technických výborech. Normy mohou malým a středním podnikům a jednotnému trhu jako celku poskytnout mimořádné hospodářské příležitosti, a to nejen jako klíčové nástroje pro dodržování předpisů, ale také jako investice do růstu.

## 2. **Souvislosti**

2.1 Cílem tohoto stanoviska z vlastní iniciativy je proaktivně přispět k nadcházející revizi normalizačního rámce EU, kterou oznámila Evropská komise, přičemž legislativní návrh se očekává ve třetím čtvrtletí roku 2026. EHSV považuje tuto revizi za vhodnou příležitost k posílení jednotného trhu a otevřené strategické autonomie EU a zároveň k zajištění toho, aby normalizace zůstala spolehlivým, transparentním a inkluzivním technickým nástrojem.

2.2 Normy by měly i nadále podporovat evropskou konkurenceschopnost a inovace, zejména v případě malých a středních podniků, a zároveň zůstat plně v souladu s hodnotami EU, *acquis* Unie a institucionální strukturou sociálního dialogu. Normy týkající se vývoje a používání by zároveň měly přispívat k vysoké úrovni ochrany pracovníků, spotřebitelů a životního prostředí.

2.3 Normy stále více utvářejí konkurenceschopnost průmyslu, zvyšují odolnost evropských hodnotových řetězců a ovlivňují organizaci práce. Normy by – vzhledem k jejich rostoucímu dopadu na organizaci práce, zavádění digitálních technologií a interakci mezi člověkem a strojem měly být vypracovávány s náležitým ohledem na jejich potenciální vliv na pracovní podmínky, bezpečnost a dovednosti pracovníků, spotřebitele, životní prostředí a na zdroje a dovednosti malých a středních podniků.

2.4 Ve svém hodnocení nařízení (EU) č. 1025/2012 (SWD(2025) 170 final) Evropská komise zdůrazňuje, že prostředí evropské normalizace se od vstupu nařízení v platnost výrazně změnilo. V důsledku změněného geopolitického kontextu, rychlého technologického rozvoje spojeného s ekologickou a digitální transformací a potřeby zlepšit vzdělávání a dovednosti v oblasti normalizace se objevily nové výzvy. V této souvislosti Evropská komise zdůrazňuje, že nařízení musí plně využít strategický potenciál evropských norem s cílem podpořit odolný, ekologický a digitální jednotný trh a umožnit EU znovu získat celosvětové vedoucí postavení v procesech normalizace. To rovněž znamená, že je třeba pokud možno posílit schopnost zúčastněných stran zastupujících organizace občanské společnosti, odbory a malé a střední podniky účinně se podílet na procesech normalizace.

([4]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/882 ze dne 17. dubna 2019 o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb (Úř. věst. L 151, 7.6.2019, s. 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj).

## 3. **Obecné připomínky: výzvy spojené s procesem evropské normalizace**

3.1 V posledních dvou desetiletích se vnitrostátní, evropské a mezinárodní systémy normalizace staly stále integrovanějším ekosystémem (vnitrostátních, evropských a mezinárodních normalizačních orgánů). Došlo tak k posunu, kdy evropské normy častěji vznikají na mezinárodní úrovni. To staví evropské normy před nové výzvy, a to i z hlediska „strategické autonomie“ a označení „vyrobeno v Evropě“. Posílení vedoucího postavení Evropy na mezinárodní úrovni zajistí ochranu evropských zájmů.

3.1.1 EHSV poukazuje na několik strukturálních problémů, které je třeba řešit v zájmu posílení jednotného trhu a zlepšení legitimity a účinnosti evropského systému normalizace.

3.1.2 Je třeba zlepšit včasnost a předvídatelnost tím, že se zkrátí zpoždění v celém řetězci – od žádostí Evropské komise po vypracování, posouzení a zveřejnění – a zároveň zajistí účast všech zúčastněných stran, budování konsensu a technická kvalita. Proveditelné způsoby, jak zvýšit rychlost a schopnost systému reagovat, by bylo možné nalézt tak, že by se pracovní zátěž ještě před zahájením normalizačních činností sladila s dostupnými zdroji, včetně odborných zdrojů a zdrojů sekretariátu. Mělo by se rovněž zvážit urychlení citace harmonizovaných norem, a to stanovením transparentních a závazných postupů s jasnými lhůtami a kritérii pro posouzení a užší výměnu informací mezi konzultanty v oblasti harmonizovaných norem a technickými odborníky.

3.1.3 Musí být zajištěna právní a technická kvalita harmonizovaných norem, tak aby byly normy plně v souladu s mandáty a právními požadavky EU a omezily se zamítnutí, revize a soudní spory. Tento požadavek na kvalitu by měl rovněž zajistit, že normy budou přispívat k zabezpečení vysoké úrovně ochrany zúčastněných stran zastoupených organizacemi uvedenými v příloze III.

3.1.4 Zásadní význam má i nadále inkluzivnost a vyvážená účast. V zájmu zvýšení legitimity a použitelnosti norem by proto měla být podporována účast malých a středních podniků a zúčastněných společenských subjektů, včetně odborů, spotřebitelů a zúčastněných stran působících v oblasti životního prostředí, a to jak v evropských, tak v národních normalizačních orgánech.

3.1.5 Vzhledem k významu harmonizovaných i neharmonizovaných norem musí být zajištěna transparentnost a přístupnost.

3.1.6 Je třeba zlepšit mechanismy řízení a pobídky, aby byla zajištěna odpovědnost a schopnost reagovat na politické priority, zejména v rychle se vyvíjejícím ekologickém a digitálním odvětví.

3.1.7 Zvláštní pozornost by měla být věnována normám, které se zabývají vznikajícími technologiemi, k nimž patří umělá inteligence, digitální platformy a pokročilá automatizace, které mohou podstatně změnit organizaci práce a interakci mezi člověkem a strojem.

3.1.8 Revize musí zajistit sociální dialog na evropské i vnitrostátní úrovni. Normy nesmí řešit otázky, jež by mohly spadat do rámce sociálního dialogu. Tato zásada má plnou podporu evropských sociálních partnerů a je zakotvena ve Smlouvách EU ([5]).

## 4. **Navrhované legislativní směry**

4.1 Nařízení (EU) č. 1025/2012 se vztahuje pouze na normy *„na podporu legislativní činnosti a politik Unie“*. Vedle toho existují také některé neharmonizované normy (vnitrostátní, evropské a/nebo mezinárodní), které jsou přímo citovány v evropských právních předpisech, a neznámý počet neharmonizovaných (vnitrostátních, evropských a/nebo mezinárodních) norem, které se stávají součástí vnitrostátních právních předpisů. Tyto dva soubory norem – které doplňují jasně určený soubor harmonizovaných norem – zůstávají do značné míry neznámé. Proto mají normalizace a normy mnohem významnější dopady na jednotný trh, než se v současné době soudí.

([5]) Viz společný dopis ETUC, BusinessEurope, SMEunited a SGI Europe *Standardisation bodies must refrain from issuing social standards* (Normalizační orgány se musí zdržet stanovování sociálních norem) z 27. června 2025.

4.2 Evropská komise by proto měla vypracovat nástroje k hodnocení dopadu neharmonizovaných norem pocházejících od normalizačních orgánů. Tyto normy totiž ovlivňují vnitřní trh a utvářejí to, jak se společnosti v jeho rámci chovají. Na neharmonizované normy kromě toho odkazuje také řada právních aktů EU a v některých případech vyžaduje jejich povinné uplatňování.

4.3 EHSV podporuje zásadu, že normalizace musí zůstat technickým úkolem a neměla by upravovat záležitosti spadající do oblasti sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání, jako jsou pracovní podmínky, práva pracovníků a personální řízení. Evropská komise by měla vypracovat pokyny zavádějící výslovnou zásadu nezasahování, která jasně stanoví, že normy se žádným způsobem nedotýkají výkonu základních práv uznávaných členskými státy a na úrovni Unie, ani nemají vliv na právo sjednávat, uzavírat a vymáhat kolektivní smlouvy ani na jakékoli záležitosti spadající do rámce sociálního dialogu na unijní a vnitrostátní úrovni.

4.4 EHSV připomíná, že dobrovolná technická normalizace nemůže a nesmí zasahovat do oblastí vyhrazených zákonem regulovaným povoláním. Konkrétně, technické normy nemohou upravovat vyhrazené profesní činnosti, vstupní požadavky, odborné dovednosti ani etické standardy, které zůstávají ve výhradní pravomoci zákonodárce a profesních pravidel.

4.5 U každé žádosti o normalizaci by mělo být vyžadováno předběžné posouzení rozsahu působnosti, aby se odhalilo jakékoli riziko překrývání se sociálním dialogem, základními právy, právními předpisy v sociální oblasti a s oblastmi vyhrazenými zákonem regulovaným povoláním. Každá žádost o normalizaci by proto měla uvádět, zda – a do jaké míry – normalizace tyto oblasti ovlivňuje. Pokud jsou zjištěna rizika, měly by Evropská komise, normalizační orgány a jejich technické výbory upřednostnit alternativní nástroje.

4.6 Evropské a národní normalizační orgány i v jejich rámci zřízené technické výbory musí zajistit vyváženou účast spotřebitelských organizací a organizací občanské společnosti, zúčastněných stran působících v oblasti životního prostředí, odborů a malých a středních podniků. Aby byla zaručena smysluplná účast, měly by normalizační orgány v maximální možné míře odstranit finanční a administrativní překážky tím, že organizacím občanské společnosti, odborům a malým a středním podnikům umožní volný přístup k normalizačním činnostem a účast na nich. Měla by být rovněž zajištěna přístupnost osobám se zdravotním postižením. Kromě toho by těmto organizacím měly být poskytnuty odpovídající finanční zdroje, programy budování kapacit a odborná příprava v oblasti normalizace, aby se posílily jejich technické odborné znalosti, a to jak na evropské, tak na vnitrostátní úrovni. Proto by měly být zavedeny mechanismy pro přerozdělení příjmů z poplatků za účast v normalizačních orgánech mezi organizace uvedené v příloze III.

4.7 EHSV zdůrazňuje, že evropská normalizace musí zůstat ústředním nástrojem pro posílení jednotného trhu, konkurenceschopnosti průmyslu a otevřené strategické autonomie EU. Revize by měla zajistit účinnou účast malých a středních podniků prostřednictvím zjednodušených postupů, posíleného budování kapacit a většího zastoupení v technických výborech. Normy mohou malým a středním podnikům a jednotnému trhu jako celku poskytnout mimořádné hospodářské příležitosti, a to nejen jako klíčové nástroje pro dodržování předpisů, ale také jako investice do růstu.

4.8 EHSV požaduje transparentní normalizační postupy. Složení technických výborů v normalizačních orgánech na evropské i vnitrostátní úrovni by mělo být zveřejňováno na jejich internetových stránkách.

4.9 Vzhledem k rostoucí úloze norem se neomezený a volný přístup stává otázkou právního státu a transparentnosti. EHSV doporučuje, aby byl zaručen alespoň snadný, bezplatný a bezbariérový přístup k normám v režimu pouze pro čtení a vyjasněna odpovědnost za zajištění veřejné přístupnosti. Zároveň by měla být zajištěna finanční udržitelnost systému a ochrana práv duševního vlastnictví.

4.10 EU by měla revidovat svou mezinárodní strategii pro normalizaci, zejména v rámci Mezinárodní organizace pro normalizaci (ISO) a Mezinárodní elektrotechnické komise (IEC), a zajistit, aby mezinárodní normy nesnižovaly úroveň rámce EU pro bezpečnost, zdraví a udržitelnost. To by mělo zahrnovat zajištění souladu mezinárodních norem s mezinárodně uznávanými pracovními normami a ochranou bezpečnosti a zdraví pracovníků. EU by rovněž měla zabránit tomu, aby normy, které nejsou v souladu s jejími hodnotami a právními předpisy, vstupovaly na jednotný trh bez ochranných opatření. Aby se toto riziko snížilo, mělo by nařízení stanovit, že výrobek nebo služba mohou být nabízeny na vnitřním trhu pouze tehdy, jsou-li v souladu s normami vypracovanými, odhlasovanými a zveřejněnými normalizačními orgány, které jsou v souladu s nařízením EU o normalizaci.

5. **Pokyny k revizi nařízení (EU) č. 1025/2012**

5.1 EHSV zdůrazňuje, že harmonizované normy by měly sloužit k podpoře technického provádění právních předpisů a neměly by se stávat regulačním nástrojem. Harmonizované normy nesmí nahrazovat, oslabovat ani narušovat právní předpisy v sociální oblasti nebo kolektivní smlouvy. Evropská komise by proto neměla prostřednictvím žádosti o vypracování jedné či více evropských norem ovlivňovat právo sjednávat, uzavírat a vymáhat kolektivní smlouvy ani právo na protestní akce v kolektivním vyjednávání, ani by neměla zasahovat do záležitostí, které jsou regulovány prostřednictvím sociálního dialogu na evropské nebo vnitrostátní úrovni.

5.2 Aby bylo zajištěno, že si harmonizované normy zachovají svou technickou povahu, měla by každá žádost Evropská komise o vypracování harmonizované normy obsahovat posouzení skutečnosti, zda má tato norma dopad na sociální dialog, základní práva a právní předpisy v sociální oblasti. Toto posouzení by pak měl přezkoumat výbor zřízený podle článku 22 nařízení (EU) č. 1025/2012. Výbor by měl informovat organizace uvedené v příloze III a dát jim příležitost předložit stanovisko týkající se rozsahu žádosti Evropské komise.

5.3 V kritických oblastech politiky, jako je evropská obrana, jejíž regulace by měla být chráněna před vnějšími vlivy a kde by měla být striktně uplatňována evropská strategická autonomie, musí být Evropská komise schopna vypracovat společné specifikace, a nikoliv požadovat evropské normy od evropských normalizačních orgánů. Při vypracovávání společných specifikací musí Evropská komise zajistit zapojení všech příslušných zúčastněných stran.

5.4 Prioritou by měla zůstat kvalita, nikoliv rychlost. Postupy sice musí být zefektivněny prostřednictvím digitalizace a lepšího plánování, kratší lhůty však nesmí oslabit pečlivou přípravu, která je nezbytnou podmínkou vypracování vysoce kvalitních norem sladěných s politikami a hodnotami EU. Rychlost by proto neměla být prosazována na úkor inkluzivnosti a konsensu. Normy, které ovlivňují vybavení pracoviště, digitální systémy nebo interakci mezi člověkem a strojem, by kromě toho měly zajistit, že aspekty bezpečnosti, zdraví a ergonomie pracovníků budou plně začleněny již od fáze návrhu.

5.5 Začlenění musí být považováno za podmínku legitimity a musí zajistit vyváženou účast průmyslu, včetně malých a středních podniků, spotřebitelských organizací, organizací občanské společnosti, zúčastněných stran působících v oblasti životního prostředí a odborů, kterou je třeba podporovat odpovídajícími zdroji. V souladu s tím by měla být zvýšena finanční podpora pro organizace uvedené v příloze III a měla by být zajištěna a prosazována úloha těchto organizací. Evropské organizace zúčastněných stran jsou klíčovým faktorem systému a je třeba je chránit v zájmu nezbytného demokratického systému brzd a protivah a prosazování hodnot EU. Mělo by být zajištěno, že mezinárodně zakotvené normy, které budou přijaty jako evropské normy, nebudou v rozporu s cíli EU ani nebudou ohrožovat politiku nebo právní předpisy EU.

5.6 V zájmu dosažení účinného začlenění a zajištění legitimity systému normalizace by měl být změněn čl. 6 odst. 1 nařízení („Přístup malých a středních podniků k normám“). V současnosti tento odstavec obsahuje neúplný a nezávazný seznam opatření, která mohou národní normalizační orgány přijmout na podporu inkluzivnosti, přístupu a účinné účasti malých a středních podniků na normalizaci na vnitrostátní úrovni. V praxi vedl čl. 6 odst. 1 k nerovným podmínkám účasti malých a středních podniků v jednotlivých členských státech. Stávající seznam opatření a všechna jeho ustanovení by měly být povinné jak pro malé a střední podniky, tak pro spotřebitelské organizace, zúčastněné strany působící v oblasti životního prostředí a odborové svazy. Kromě toho by měla být zajištěna a prosazována úloha těchto kategorií zúčastněných stran na evropské úrovni, přičemž by mělo být využito úlohy organizací uvedených v příloze III.

5.7 EHSV v souladu s judikaturou Evropského soudního dvora ([6]) doporučuje, aby byl zaručen alespoň snadný, bezplatný a bezbariérový přístup k normám v režimu pouze pro čtení (prostřednictvím přístupného internetového portálu) a vyjasněna odpovědnost za zajištění veřejné přístupnosti. Evropské normalizační organizace by zároveň měly zajistit finanční udržitelnost systému a ochranu práv duševního vlastnictví.

5.8 Normalizace by měla přispívat k udržitelné konkurenceschopnosti, podporovat inovace, produktivitu a odolnost a zároveň zohledňovat otázky bezpečnosti, zdraví a životního prostředí.

5.9 EHSV vyzývá k tomu, aby revidované nařízení obsahovalo požadavek, aby normalizační orgány, jež vypracovávají, přijímají a zveřejňují normy, jež se stanou evropskými harmonizovanými standardy, dodržovaly evropské nařízení o normalizaci.

([6]) Evropský soudní dvůr, C-588/21 P. (Malamud); C-160/20; C-613/14 (James Elliott).

5.10 Monitorování a odpovědnost by měly být posíleny prostřednictvím jasných ukazatelů týkajících se harmonogramů, kvality, inkluzivnosti a dopadu, v případě potřeby rovněž za pomoci nápravných mechanismů. Opatření na vnitrostátní úrovni v tomto smyslu by mohla být provedena změnou čl. 6 odst. 3 nařízení, který ukládá vnitrostátním normalizačním orgánům povinnost shromažďovat a zpřístupňovat údaje o přístupu zúčastněných stran k normalizaci na vnitrostátní úrovni a jejich účasti na ní.

V Bruselu dne 29. dubna 2026.

*předseda*
*Evropského hospodářského a sociálního výboru*
Séamus BOLAND